

जनकपुर
दुडेको सम्पर्क नं.
९८५४०२६०२५,
९८०१६२६०२६,
०४१-५९११०९
विज्ञापनको लागि मात्र
jtodayad@gmail.com

छिठो र सर्वाधिक बित्री हुने

जनकपुर टुडे

Janakpur Today Daily

www.ejanakpurtoday.com

वर्ष २५

• अंक २६

• २०८० साल जेठ ३२ गते विहीनार (15 June, Thursday, 2023)

• पृष्ठ ८

• मूल्य रु. ५।-

अवैध बजारमा भारु भन्दा नेपाली महँगो नेपालमा भारु रुपैयाँको लेनदेन ठप्प, कारण अज्ञात

दुडे समाचारदाता

जनकपुरधाम । नेपालमा भारतीय रुपैयाँ(भारु)को लेनदेन ठप्प हुन थालेको छ । कहीं माहिना पूर्व महानो रहेको भासको मूल्य क्रमिक रूपमा घटेको छ ।

अवैध बजारमा भारु निकै कमजोर भएको व्यवसायीहरू बताउँछन् । बजारमा २ हजार र ५ सय दरको नोट लेनदेन प्रयः बन्द नै भइसकेको छ । अन्य दरका भारु लिन पनि व्यवसायीहरूले अस्वीकार गर्न थालेका छन् ।

नेपाली पेट्रोलपत्रलाग्यतका कारितान व्यवसायिक प्रतिष्ठानहरूमा भारु नलिने सूचना नै टाँस गरिएको छ ।

नेपाल पेट्रोलियम पदार्थ दुवानी व्यवसायी महासंघ जनकपुरधामका अध्यक्ष किसिनवेद साहले बजारमा भासको अवमूल्यन हुन थालेकाले लेनदेन बन्द गरिएको बताए ।

मूल्यान्तर रिस्तरा नहेकाले भासको कारोबारमा कमी आएको छ 'उल्ले भेमे, पेट्रोलपत्रलाग्यमा भासको कारोबार पूर्ण रुपमा नै बन्द भएको छ ।

नेपालमा अहिले भारु फालाफाल रहेको उल्लेख गर्दै एकजना व्यवसायीले भेमे, साना दरको नोट लिए पनि दूरा दरको नोट ठप्प नै भएको छ ।

भारतीय रिजर्व बैंकले गत महिना

पनि भारतीय मुद्रा नेपाली मुद्रासित कमजोर हुनुको कारण यसकिन गर्न सकेका छैनन् ।

सीमावर्ती भारतीय बजारमा नेपाली रुपैयाँ बतियो रहे पनि त्यो भने फेरेने फोर्किने गरेको छ । नेपालमा १ सय भारु मात्र वैध रहेको छ । भारतमा नेपाली मुद्रालाई वैधता छैन् । सीमावर्ती भारतीय बजारमा कारोबार हुने नेपाली रुपैयाँ पुनः अवैध भासिकार नेपाल भित्रिने गरेको छ ।

तस्करी मार्गावाट नेपाल आउने नेपाली रुपैयाँ कहिले काहीं प्रहरिले बरामद समेत गर्दछन् । त्यस्ता रुपैयाँको प्रहरिले झोत खोज्ने गरेकोछ । भारु कमजोर भए पनि आम नेपालीलाई त्यस्ताट खासै लाभ भने भइरहेको छैन् । खुदा भारु लिनहरूलाई बैंकको विनियम दर अनुसार नै नेपाली दिनु परिहेको छ ।

भारतीय रुपैयाँ बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकले नियरिंग गरेको विनियम दरमै भइरहेको छ । तर अन्य नोटको अवस्था दिनानियु रहेको छ । २ हजार र ५ सयको भारु नोट चलाउन नेपालीलाई सीमाक्षेत्रका आफूत अथवा तस्करहरूसित सम्पर्क बढाउन थालेका छन् ।

भारतीय सीमावर्ती बजारमा १ सय ५० देविं १ सय ५५ रुपैयाँमा १ सय भारु पाइँच्न । सीमा क्षेत्रमा रहेका व्यवसायीहरूले नेपाली रुपैयाँमा कारोबार गर्न बढी उत्सुक हात भिकिसकेको बताउँछन् । उनीहरूले

देखिएका छन् । नेपाली रुपैयाँमा सामान खरिद गर्दा भारु १ सय मूल्यको सामान नेपाली १ सय ५० देविं १ सय ५५ रुपैयाँमा दिने गरेका छन् ।

नेपालमा राष्ट्र बैंकले भारु १ सय भासको कारोबार नेपाल राष्ट्र बैंकले नियरिंग गरेको विनियम दरमै भइरहेको छ । तर अन्य नोटको अवस्था दिनानियु रहेको छ । २ हजार र ५ सयको भारु नोट चलाउन नेपालीलाई सीमाक्षेत्रका आफूत अथवा तस्करहरूसित सम्पर्क बढाउन थालेका छन् ।

भारतीय रुपैयाँ बैंकले नेपाल राष्ट्र बैंकले यस सम्बन्धमा सीमावर्ती क्षेत्रमा अनुसन्धान भइरहेको छ । अधिकारीहरूले अनुसन्धान भइरहेको बताए पनि त्यसको प्रतिवेदन सार्वजनिक भइ नसकेको बताए ।

पर्याप्त मात्रामा आयोडिन नपाउँदा हुन सक्छन् निम्न असरहरू

- गलगाँड आउने
- गर्भावस्थामा समस्या देखिने : गर्भ तुहिने वा मृत शिशु जन्मने हुन सक्छ
- मानसिक र बौद्धिक क्षमतामा कमी आउने
- शिशुको दिमागको विकास राम्रो सँग नभई जन्मने
- सुस्तमनस्थिती हुने र बौद्धिक क्षमता कमी हुने
- काम गर्ने सक्ने क्षमतामा कमी आउने र आलस्यपन आउने

त्यसेले खानामा आयोडिन मिसाएको नून खानु नै एक मात्र सरल उपाय हो ।

"थोरै खाओ, सही मात्रामा खाओ, दुई बालबालिकाको चिन्ह अंकित आयोडिन युक्त नून नै खाओ"

वरियारपट्टीगाउँपालिका
वरियारपट्टी, सिरहा, मधेश प्रदेश

हार्दिक बधाई
एसोसिएट प्रो. डा. विजय कुमार साह (MBBS, M.D., Fellowship Endocrinology & Metabolism) द्वारा
संचालित बुद्ध डायाबिटिज एण्ट शाइराइट केयर प्रालि
प्रथम वर्ष सफलता पूर्वक पुरा गरेकोमा हार्दिक बधाई शापन गर्दै सफल कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

डा. विजय कुमार साह

निर्जन कुमार साह
वडा अध्यक्ष
जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका-७

डेंगी भाइरसको संक्रमणबाट बच्ने उपायहरू

सुरक्षित रहनै रोकथाम गराई नियन्त्रण गराई

थेरै मात्र पानी जम्मा भएको भौमाला पानी यो लामखुट्टेले पुल पार्दछ र यसको वृद्धि विकास हुन्छ ।

डेंगीका मुख्य लक्षणहरू

- उच्च ज्वरो आउनु
- जोरी र मांशपेहरु बेसरी दुख्नु
- ऑखाको रेडी दुख्नु
- बेसरी टाउको दुख्नु
- शरीरमा राता बिमिराहरु आउनु
- वाकवाकी लाग्नु वा वान्ता हुन्नु

डेंगीका लक्षणहरू देखिएमा के गर्ने ?

स्वास्थ्य संस्थामा गई चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह लिने ।

घरमै बसेर उपचार गर्न सल्लाह दिएमा ज्वरो घटाउनका लाग्ने र जोर दुखेको कम गर्नको लाग्नी यारासिटामोल बाहेक ब्रुफिन र एस्प्रिन जस्ता अन्य औषधीको सेवन नगर्ने ।

अस्पताल भर्ना हुन सल्लाह दिएमा तुरुन्त भर्ना हुने ।

(*चिकित्सको सल्लाह नलिईकन कुनै पनि औषधी सेवन नगर्ने)

लामखुट्टेले फुल पार्न सक्ने सम्भावित घर भित्र र वरपरका पानी जमेको ठाँउहरू र पानी राख्ने भाडाँहरू खोजी खोजी सफा गरौ र लामखुट्टेको फुल नष्ट गरौ ।

सखुवानन्कारकटी गाउँपालिका
सखुवानन्कारकटी, सिरहा, मधेश प्रदेश

संरचनागत सुधार र नीतिगत हस्तक्षेपका कारण प्रतिस्पर्धीहरूलाई उछिन्दै उन्नयनको बाटोमा भारतीय अर्थतन्त्र

एन्ड्राई
नवाँदिल्ली । कोरोना महामारीका कारण थलिएको विश्व अर्थतन्त्र महामारीका अन्तर्यामी उद्देश्य प्रयासमा लागेका बेला भारतीय अर्थतन्त्रमा देविहाइका आशाका किरण र भविष्यमा भारतको उज्ज्वल स्थान अग्रगत्यासक्ते प्रक्षेपण अन्तरराष्ट्रीय मुद्रा कोष (आईएमएफ) ले गरेपछि भारतका निर्णयकर्ताहरूले सावधानीपूर्वक देशको अर्थव्यवस्थालाई चलायामान बनाउने प्रण गरे।

प्रधानमन्त्री नेन्द्र मोदीको साथ र सहयोगले उनीहरूलाई उत्ताहित बनाउने । उनीहरूले सर्तकतापूर्वक वित्तीय एम्बू अर्थिक योजना तर्जुमा गर्दै तिनलाई तकाल कार्यान्वयनको चरणमा पुऱ्याए । अहिले ती योजनाले परिणाम देखाएका छ । हालै जारी गरिएको देशको अर्थतन्त्रको आकडामा सरकारी अनुमानभन्दा बढीले कुन गार्हस्य उत्पादन (जिडिपी) भएको छ ।

सात प्रतिशतले जिडिपी विस्तार हुने सरकारी अनुमान सात दशमलव दुई प्रतिशत पुऱ्यो को छ । यो वित्तातले भारत उद्योगम अर्थतन्त्र भएको सूचीमा द्रुतर विकासको बाटोमा अधिक बढेको स्पष्ट हुँदै । कोटीभड-१९ को मोहामारीपछि आफ्नो प्रतिद्वन्द्वी भारतको तुलनामा आफ्नो आर्थिक पुरुषस्थानमा यसै गति लिन सकेन ।

अमेरिकी वित्तीय सेवा कम्पनी मोर्गन स्टेनलीले हालै सार्वजनिक गरेको एक प्रतिवेदन अनुसार एक दशकभन्दा कम समयमा भारतको अर्थतन्त्रमा परिवर्तन भएको छ । भारतीय अर्थतन्त्रको सूक्ष्म विश्लेषण गरेको स्टेनलीको प्रतिवेदनले भविष्यसमा पनि आर्थिक क्षमतामा उत्कृष्ट हुने प्रक्षेपण गरेको छ ।

भूतपूर्व र उत्तर स्वरूप सङ्कलन र विकेपक्ष खर्च, नियन्त्रण र प्रत्यक्ष विवेशी लगानी (एफडीआई) मा वृद्धि, अनुलमीय पूर्वाधार,

विकासको गतिलाई रोकिन निनन निरन्तरको निगरानी, नीतिगत हस्तक्षेप, मुद्रास्फीति नियन्त्रणको इमानदार प्रयासलाई भारतले आक्रमक रूपमा अधिक बढाएको छ । सन् २०१३ कम नेन्द्र मोदीले देशको शासन व्यवस्था सम्भालेपछि भारतमा परिवर्तन आएको र अर्थव्यवस्था पनि सबल बन्दै गएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

प्रतिवेदन भन्दू-विश्वका प्रतिष्ठित पाँच अर्थतन्त्रमध्ये सबैभन्दा द्रुत गतिमा भारतमा अर्थिक वृद्धि भइसको छ । दीर्घकालीन अर्थिक लक्ष्यहरूको रणनीति बनाउनेदेखि युधारक उपर्यहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने, जसरी पनि देशको अर्थतन्त्रलाई तिज्यालाई छाइने व्यितरित आकाङ्क्षा र राष्ट्रको प्रगतिलाई नै आफ्नो सफलता मान्ने नेतृत्वको सोचले त्यो सम्भव भएको हो । स्थिर पुऱ्योको व्यवस्था र निर्यातमा भएको बढाउती इर्ष्या गर्न लायक छ । रोजगारी अभियानमा स्वयम् मोदीले मोर्चा बनाएर अधिक बढाउता मिलेको छ । अथवायी नै भए पनि एकेपटक ७० हजार युवाले रोजगारी पाएका छ ।

सबै किसिमका व्यापारलाई सरकारको दायराधिक्रम ल्याएर अर्थतन्त्रको औपचारिकीकरणात्मको सफल प्रयाससँगै मोदी सरकारले देशको करको आधारलाई भविष्यसमा पनि सबैभन्दा अर्थव्यवस्था पनि व्यवस्थामा यसै गति लिन सकेन । प्रतिवेदन अनुसार

फराकिलो बनाउने र जनतालाई आर्थिक स्थिरमा सबल बनाउन अधि सरेका प्रोत्साहन योजना, सामाजिक सुक्ष्मा, ऋण र वित्तीय सेवामा सहज पहुँच र व्यापारको वातावरण सुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

फराकिलो दिजिटलाइजेशन भारी मात्रामा हुँदा अनियमिता रोकिएका छन्मने दिलासुस्ती नियन्त्रणका संयन्त्र सक्रिय रहेदा व्यापारको वातावरणमा उत्सहान योग्य प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

प्रतिवेदन अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका निर्मित व्यैरोधी भएको छ । दीर्घकालीन अर्थिक लक्ष्यहरूको रणनीति बनाउनेदेखि युधारक उपर्यहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने, जसरी पनि देशको अर्थतन्त्रलाई तिज्यालाई छाइने व्यितरित आकाङ्क्षा र राष्ट्रको प्रगतिलाई नै आफ्नो

सफलता मान्ने नेतृत्वको सोचले त्यो सम्भव भएको हो । स्थिर पुऱ्योको व्यवस्था र निर्यातमा भएको बढाउती इर्ष्या गर्न लायक छ । रोजगारी अभियानमा स्वयम् मोदीले मोर्चा बनाएर अधिक बढाउता मिलेको छ । अथवायी नै भए पनि एकेपटक ७० हजार युवाले रोजगारी पाएका छ ।

सबै किसिमका व्यापारलाई उपर्याको देखिएजसम्म भएको र अर्थव्यवस्था पनि व्यवस्थामा यसै गति लिन सकेन ।

डिजिटलाइजेशनले सुदूर देशको व्यक्ति र संस्थाहरूलाई पनि सेवा-सुविधा प्रवाह गर्ने प्रोत्साहन मिलेको छ ।

अर्थतन्त्रको डिजिटलाइजेशन भारी मात्रामा हुँदा अनियमिता रोकिएका छन्मने दिलासुस्ती नियन्त्रणका संयन्त्र सक्रिय रहेदा व्यापारको वातावरणमा उत्सहान योग्य प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

भारतीय अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका निर्मित व्यैरोधी रामा परिवर्तन भएका, संरचनात्मक सुधार, सहयोगी नीति तथा कानून, सुधासन नै यसै अर्थिक वृद्धिको दिग्नियां पुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

सरकारको दूरदर्शी विचार र प्रभावकारी कार्यान्वयनले भारतलाई उत्तेक्ष्णीय आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने बाटोमा अधिक बढाउते उत्पाहको त्यारी बढाउते राष्ट्र व्यवस्थामा यसै गति लिनेदेखि युधारक उत्पाहको छ । प्रतिवेदन अनुसार

प्रतिवेदन अनुसार

प्रतिवेदन अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका निर्मित व्यैरोधी रामा परिवर्तन भएका, संरचनात्मक सुधार, सहयोगी नीति तथा कानून, सुधासन नै यसै अर्थिक वृद्धिको दिग्नियां पुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

प्रतिवेदन अनुसार

प्रतिवेदन अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका नि�र्मित व्यैरोधी रामा परिवर्तन भएका, संरचनात्मक सुधार, सहयोगी नीति तथा कानून, सुधासन नै यसै अर्थिक वृद्धिको दिग्नियां पुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

प्रतिवेदन अनुसार

प्रतिवेदन अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका निर्मित व्यैरोधी रामा परिवर्तन भएका, संरचनात्मक सुधार, सहयोगी नीति तथा कानून, सुधासन नै यसै अर्थिक वृद्धिको दिग्नियां पुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

प्रतिवेदन अनुसार

प्रतिवेदन अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका निर्मित व्यैरोधी रामा परिवर्तन भएका, संरचनात्मक सुधार, सहयोगी नीति तथा कानून, सुधासन नै यसै अर्थिक वृद्धिको दिग्नियां पुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

प्रतिवेदन अनुसार

प्रतिवेदन अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका निर्मित व्यैरोधी रामा परिवर्तन भएका, संरचनात्मक सुधार, सहयोगी नीति तथा कानून, सुधासन नै यसै अर्थिक वृद्धिको दिग्नियां पुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

प्रतिवेदन अनुसार

प्रतिवेदन अर्थतन्त्रको सुदूरीकरणका निर्मित व्यैरोधी रामा परिवर्तन भएका, संरचनात्मक सुधार, सहयोगी नीति तथा कानून, सुधासन नै यसै अर्थिक वृद्धिको दिग्नियां पुनिश्चित गर्ने मोदीमत्रलाई भारतले आम्सात गरेकाले नै तूर्यो उत्पाहका साथ भारतीय बजारमा बहुराष्ट्रीय कम्पनी एप्ल इन्कोरेखि गुगलसम्मका व्यापारिक प्रतिष्ठान लगानीका निर्मित आएका भारतीय उद्योग वाणिज्य महासङ्को अर्थव्यवस्था भएको छ ।

प्रतिवेदन अनुसार

